ԻՐԻՆՃԻ ՍԷՆԷ 1864.
Ն° 104.

ՎԱՐԱԳԱՅՐ ՀԱՎԱՏԻՍ

ՃԻՄԱ ԻՐԹԷՍԻ • ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 19.
Ն. ١٠٤

Զաղէթամըզ հաֆթատա պիր տէֆա օրարագ, Ճիւմա իրթէսի կիւնէրի նէշը օրունուր։
Ալթը այլըզը բէշնան 60 զուրուշ տուր։
Պիր նիւսխէսի 100 փարա արը։
Միւշթէրիսէն հիչ պիր եէր իչին, հիչ պիր փարա բօսթա փարասը մանթուպ օրունմազ։

—o—

Միւշթէրի եազըմայա իսթէք իսէն զաթլար, եա Վէզիր խանընտա 17 նիւմէրօրու թապխանէմիզէ, վէ եախօտ Վարագը խանընտա իւսթ գաթտա 8 նիւմէրօրու օտատա քէնտի ատամըմըզա, արզուէրինի պէյանէ հիմմէթ իյլէմէլի տիրլէր։

Իլանաթըն պիր սաթըրը իլք տէֆա իչին, զուրուշ 3
Իքինճի տէֆա իչին 2
Իւչիւնճիւ տէֆա իչին 1
Թ. զուն պահսլար իչին այրըճա բաղարլըդ օրունուր։

—o—

ՄԷՄՈՒՐԻՆ

ԻԶՄԻՐ. Տիգրան Աղա Գարագաշեան։
ԻԶՄԻՏ. Մ. Յակոբ Աղա Նազարէթեան։
ՊՐՈՒՍԱ. Թէոփիլէ Աղա Գալիոնեան։
ԷՏԻՐՆԷ. Թորոս Աղա Յովհաննէսեան։
ԹՐԱՊԶՈՒՆ. Վարդան Աղա Խաչեան։
ԳԱՅՍԷՐԻՅԷ. Գէորգ Աղա Գրիգորեան։
ՀԱԼԷՊ. Յովհաննէս Աղա Քիւրքճեանօֆ։
ԱՏԱՆԱ. Հաճի Յակոբ Աղա Ուրֆալըեան։
ՄԱՆՉԷՍԹԷՐ. Խաչիկ աղա Սինանեան
ԹԷՐՍՈՒՍ. Գրիգոր Աղա Մելքոնեան։
ԹՈԳԱՏ. Հաճի Աւետիս Աղա Արսլանեան։
ԵՕԶՂԱՏ. Գասպար Աղա Տէր Յովհաննէսեան։
ԱՄԱՍԻԱ. Թարսեղ Աղա Կիւմիւշեան։
ԱՓԻՅՕՆ ԳԱՐԱՀԻՍԱՐ. Հաճի Մկրտիչ աղա Թօքաչեան։
ՄԱՐԱՇ. Հաճի Տէվլէթ աղա Զօրպաճիեան։
ԹԻՓԻՐՏԱՂ. Ընթերցասիրաց Թանգարան։
ՐՈՒՍՃՈՒԿ, վէ ՇՈՒՄՆՈՒ. Յակոբ աղա Գաբանճեան։
ԳԱԼԱՍ վէ ԻՊՐԱՅԻԼ. Յարութիւն աղա Շիրինեան։
ԱՆԹԱՊ. Նիկողայոս աղա Նազարէթեան։
ԻՍԿԷՆՏԷՐԻՅԷ. Յովհաննէս աղա Քէչկէքեան։
ՍԱՄՍՕՆ. Յովհան աղա Գօյունճեան։
ՍՈՒՆԿՈՒՐԼՈՒ. Սարգիս աղա Նուրլուեան։
ՔԷՕԹԱՀԵԱ. Անտոն աղա Լիւլէճեան։
ՔԻԼԻՍ. Դաւիթ աղա (ասպունխանէ միւտիրի)։
ԻԶՆԻԿ. Հաճի Յակոբ աղա Թորթորեան։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ինկէր պու կիւնէրտէ պէր ողրմա տէնիլմէյէ շայան, միլլէթիմիզճէ պաշլըճա պիր հալ վար իսէ, օ տախի Խաթրիքխանէմիզին հալի տիր տէյէպիլիրիզ։

Սուրէթի զահիրէտէ հէր պիր շէյ եէրինտէ, վէ Սահմանադրութիւն իճրատա տըր կիպի կէօրիւնմէքտէ, վէ եախօտ տահա սահիհ, քիմսէ տիգգաթ իթմէք իսթէմէտիկինտէն, էօյլէ տիր տէյի գըյաս օրունմագտա իսէտէ, հագըգաթի հալտէ, հէման հէր պիր շէյ ճէրնաճագ պիր հալտէ պուլունմագտա տըր։

Ազգային Վարչութիւն եալընըզ զուհուրա կէլէն ոյղունսուզլուգլարը թէսվիյէ իթմէյէ պօրճլու օրմայուպ, չիւնքի եալընըզ օրխուսուսու տիւշիւնմէք, տիլէնճիյէ փարա վիրմէք կիպի տիր քի, տիլէնճիլիյին արթմասընտան պաշգա պիր շէյէ միւֆիտ օրամազ, իլա իսլահաթը միլլէթիմիզի, վէ իլէրուսի իչին սէատէթի հալի էսպապը թահսիլինի տալոի տիւշիւնմէյէ պօրճլու իքէն, եալընըզ վագթի հալի տախի լայըգըյլա իտարէյէ միւգթէտիր օրամամագտա տըր, վէ պու տախի թապիի տիր, չիւնքի մէմուրինին վագթի եօգտուր, չիւնքի մէմուրիյէթէլէր անգարեա տըրլար, վէ չիւնքի հէր իշին պաշընտա կիճէ կիւնտիւզ պիր էրպապը պուլունմագտա տէյիլ տիր։

Պիզ պու անգարեա եօլունուն չըգմազ օլտուղունու պիր սէնէտէն պէրու նիտա իտէրէք խապէր վիրմէքտէյիզ. պու իտտաամըզըն հագգը վէ թապիի օլտուղունա գանմատըգ, հէման, ալեմ, ճահիլ, սաղիր, քէպիր, բուհանի, ճիսմանի, վէլ հասըլ խաւարեալ վէ լուսաւորեալ հիչ պիր ատէմ գալմատը, տէյէպիլիրիզ. Հալպուքի Ընդհանուր ժողով իլէ Քաղաքական ժողովուն էքսէրիյէթի, պու պապտէ, էսէ՞ֆ իտէճէք շէյ, միսթէսնա պուլունմագտէ տիր։

Պիզիմ իտտաամըզ միլլէթիմիզին խայրը իչին տիր, եա պիզ եանըլմագտայըզ, վէ եախօտ Ազգային Վարչութիւն եանըլմագտա տըր, էկէր պիզ եանըլմագտա իսէք, քիմսէյէ պիր զարարըմըզ օրամազ, լաքին Վարչութիւն եանըլմագտա օրտուղու թագտիրտէ, միլլէթիմիզէ իսթէմէյէրէք պիւյիւք զատըրլըգլար իթմիշ օրաճաղընտան, հիչ տէյիլ իսէ, պիր տէֆա էհալինին քէնտի հագգլարընտա տերքեար օրան զաննլարընը, վէ պիզիմ շու մէպատիմիզ զըմնընտա աշկիքեար պուլունան ըէյլէրինի, սիւալ իտիպ անլամալարընը ատիճանէ ըէճա իտէրիզ։

Բարա եօգ իմիշ, պու պիր թէֆի լագըրտը օրուպ, վէ անճագ իւմիտսիզ վէ թէնպէլ ատէմլէրին լիսանլարընա եագըշաճաղը պէտէհի տիր։ Միլլէթիմիզ լազըմ կէլէն փարայը բէք ալեա վէրիր, վէ քիմ քի զըստընը իտտաա իտէր իսէ, իֆթիրա իթմիշ օրուր։ Ֆարզ իտէլիմ քի գօյալըգլա փարա թօբլանամազ օրուն, բէք էյի, թըպգը Ռումլար կիպի, 15 եաշընտան եօգարու օրանլարտան, պիզ տախի, ֆէվգէլատէ օրարագ իսլահաթը միլլէթիմիզ իչին, պիր գաչ միլիօն զուրուշ թահսիլի զըմնընտա, պիր ֆէրմանը ալի թահսիլ իտէ՞մէզ միյիզ. Ռումլար պիզէ պիր պիւյիւք իպրէթ տէյի՞լ մի տիրլէր, պիզ պուոյուշուգլուգտա հալեա պագը գալաճա՞գ մը-յըզ։

Ընճյալը՞մ միլլէթի. եա՛ երեսփոխանլար ոյուտո՞ւգմա՞ պիզ, եօխսա հէր պիր վաճիպէյի զիմմէթիմիզի էտա իտէրէք, սուսբուս էքտիյիմիզ իսլահաթ թօհումլարընընն մէյվէլէսինի՞ մի էէմէքտէյիզ։

Պունտան իբի հաֆթա էվվէլ Քաղաքական ժողով թէճէմմիւ իտէմէտիյտի, չիւնքի էսէրիյէթի եօգ իտի, պէր գաչ «էշէնին էշէ իսթէրը էշէն», պիր գաչ միլիօն զէվալըյա ղատըրլըգ օրտուիտի. . . կէչէն հաֆթա, հա՞մտ օրսուն Քաղաքական Ժողով թէճէմմիւ իթտի, լաքին հէր կէլէնէ, եալընըզ պիրէր չիֆթ գուրու լագրրտը սեօյլէյէնէ գատար, արիշամ օրտու, վաբօր վագթը կէլտի, վէ չօգլուգ պիր շէյ կէօրիւլէմէքսիզին, հէր քէս տաղըլտը, վէ պիչարէ՞ միլլէթ պէքլէտի եէտի կիւն տահա, եանի պու բէնչ շէմպիհ կիւնիւնէ գատար, ուղուրսո՞ւզ սահիհլիք, օլ կիւն տախի էքսէրիյէթի պուլունմատը, կէլմիշ օրան պիր գաչ զաթլար տաղըլտըրլար, վէ գալտը իգպալըզ էհալինին իչի 7 կիւն տահա՞ սօնրայա։

Սօրա՞ըզ աճիզանէ միլլէթէ, Վարչութիւնուն շու կիտիշինէ քէնտիսի պէյէնմէքտէ վէ մէմնուն օրմագտա՞մը տըր, վէ պու կիտիշին սօնու չըգար տէյի իւմիտի վա՞ըմը տըր այնի սիւալի իտէրիզ պիզզաթ Վարչութիւնա, թագտիմ իտէրիզ քէզալիք շու սիւալէրիմիզի միլլէթիմիզին գալէմ սահիպլէրինէ, հիմմէթ ու ինսաֆ իթսինլէր, սեօյլէսինլէր, իբի հաֆթատա պիր տէֆա, իւչ տէօրթ սաաթ գատար պիր եէրէ կէլէպիլէն, վէ ագլը ֆիքրի քէնտի իշինտէ կիւճիւնտէ օրան պիր մէճլիս, իւչ միլիյօնտան իպարէթ օրան տերտլի, սէֆիլ, ճահիլ, վէ նիզամընը պիր միլլէթի իտարէ իտէպիլի՞ր մի, տիւնեատա էօյլէ պիր իլեմ, էօյլէ պիր հիւնէր, վէ էօյլէ պիր թարիգ վա՞ր մը տըր, վէ հիչ տէյիլ իսէ եմսալի կէօրիւլմի՞շմիւ տիւր։

Հէր Հայ օրան քէս, պու մատտէ իւզէրինէ, զիմմէթճէ տիւշիւնիւպ, վէ չարէսի թահսիլինէ միսարա՞թ իթմէլի տիր։

Պիզ Վարչութիւն թարաֆընտան զուհուրա կէլէն արզու վէ զայրէթէ պիր շէյ տէյէմէյիզ, լաքին եալընըզ պիր գուրու արզու վէ զայրէթ իլէտէ, միլլէթին իտարէ օրունապիլէճէկինէ, զէրրէ գատար ինանամայըզ։

Ազգային Վարչութիւն քէնտի մէսուլիյէթի իւզէրինէ պիր իյիճէ տիւշիւնսէ, զիմմէթինտէն թահրիք օրունարագ տիթրէմէյէ պաշլայաճագ տըր տէյէպիլիրիզ. զէրա, պիր ատէմ գանը, գաթիլ, խային վէ խըրսըզ տախի օրա, միւտտէթի էօմրիւնտէ, անճագ պիր գաչ ատէմ, եախօտ պիր գաչ ֆամիլեանընն ճանընը եագրպ զատրընը մուճիպ օրապիլիր, հալ պու քի պիր միլլէթին Վարչութիւնու, նէ՞ գատար զամիր, զիմմէթ, վէ ինսաֆ ու մերհամէթ սահիպի օրուր իսէ օրուն, պիր այ, պիր հաֆթա, պիր կիւն, վէ պիր սաաթ քէնտի վաճիպէյի զիմմէթինի իճրա իթմէտիկի, եախօտ իտէմէտիկի, վէ քէնտի հալինի պիլէրէք, կէրիյէ էէքիլմէյիպ, սեպեպիյէսէթ վէ մէսուլիյէթի իւզէրինտէ սագլատրը հալտէ, տէյիլ պիր գաչ ատէմ, եախօտ պիր գաչ ֆամիլեանընն, իլա պիր գաչ միլիօն ատէմ, վէ պիր գաչ եիւզ պին ֆամիլեանընն, մատտի վէ մանէվի սուբէթտէ զատըրլըզընը մուճիպ օրաճաղը շէմսի կիպի աշկիքեար տըր։

—Սանտրգքեար Մկրտիչ աղա Քաղաքական ժողովուն գարարընա բաղմէն, հալեա քէնտի սանտրը պաշընտա պուլունտուգտան պաշգա, Եշիմտից հոգաբարձութիւն, քէզալիք Քաղաքական ժողովա նիսպէթ, թէղքէրէ խանէ տեսուչունու տախի քէնտի մէմուրիյէթինտէ իպգա իթտիրմիշ տիր։

Մէրգումուն իպգա օրուպ օրմամասընտա տէյիլ տիր իշ, էսէֆ իտէճէք եէրի շուրասը տըր քի, Քաղաքական ժողովուն գարարընը, պիր հոգաբարձութիւն տախի բայիմալ իթմէյէ, պիլա իհթիրազ ճէսարէթ իթմէքտէ տիր։

Հէլէ Մոմճեան Մկրտիչ աղա իչի, թըպգը Տիգրանեան Մկրտիչ վարդապետ իչինէ տէօնմիշտիւր, նէ մուհաքէմէսինէ պագըլըր, վէ նէտէ հագգը եա հագգսըզ օրտուղունա իլամ օրունուր։ Ընվէլքի Քաղաքական ժողով կիւնիւնտէ, Մոմճեան Մկրտիչ աղանընն տէֆթէրլէրինէ, քէնտիլէրտէն պուլունան Ֆրէնքեան Յակոբ էֆէնտի տախի հաղը օրտուղու հալտէ պագըլաճագտը, հալ պու քի, շու գարարընն իճրասընընն զիքրի տախի կէչմէմէքտէ տիր։ Հիքմէ՞թ..։

—Կէչէն շաբաթ կիւնքի չըգարըլան 45 նիւմէրօրու Դամանակտա, Մոմճեան Մկրտիչ աղա ալէյհինտէ զուհուրա կէլմիշ օրան ազվիյաթլարընը թէֆթիշ օրունարագ, ասըլսըզ օրտուղունուն իշտիրտիկի եաղըմըզ իտի։

Հալ պու քի, պիզ գավիէն պէյան իտէրիզ քի, հիչ պիր բէսմի մահէլլէտէ մէրգումուն հիսապլարընա պագըլըպ, գուսուրսուզ օրտուղու զահիրէ չըգարըլմամըզ տըր։

—Երուսաղէմ Խաթրիյի Աստայի վարդապետ հաղրէթլէրինին, բազար իրթէսի տէրի Սէատէթէ մուվասէլէթի մէմուրի գավիտէն պուլունտուղունտան, բէսմի իսթիգպալի իճրա իթմէք նիյէթիյլէ, Երուսաղէմատուն թարաֆընտան, Սիմէօն վարդապետ ճէնապէրինին, չէնտ կիւն ագտէմ Իզմիրէ կիթտիքէրի մէսմուաթտան տըր։

—Իւսկիւտար գապրիսթանը վուգուաթը զըմնընտա մահպուս պուլունանլարընը քեաֆֆէսի, աֆվը ումումիյէ մազհար պույրուլարագ, կէչէն բազար կիւն գուրթուլմուշլար տըր։

—Իշիթտիկիմիզէ նազարէն, Քաղաքական ժողով թարաֆընտան, պիր բէսմի զազէթա թապ ու նէշը օրունմասընա գարար վէրիլէրէք, շու խուսուս, զաթէն խահիշկէրի պուլունան դիւանապետ Մամուրեան էֆէնտիյէ իհալէ պույրուլմագ թասմիմաթտէն պուլունմագտէ իքէն, մէզքիւր միլլէթճէ խըտմէթին քէնտույէ թէֆվիզ գըլընմասը զըմնընտա, Մասիս թարաֆընտան տախի, պիր իսթիտա օրունմուշ տուր։

Շու խուսուսուն իճրասը շու եա պու զաթա իհալէ գըլընմասընա չէշմանը միւսալաթ իլէ պագտըզըմըզ իլէ պէրապէր, շունու տախի պէյան իտէրիզ քի, էօյլէ պիր զազէթանընն թապ ու նէշրի, էզհէր ճիհէթ պատիի մէմնունիյէթիմիզտէն պուլունաճագտը։

—Մոմճեան Մկրտիչ աղա ալէյհինտէ։ Հէր հաֆթա եէնիտէն եէնիյէ սույի զանընմըզա գուվվէթ վէրիճի չէյլէր իշլեմէքտէ օրտուղումուզտան, հէր նէ գատար, չիմտիյէ գատար, նէ նէզաքէթէ ըիայէթ իթմէքտէ իսէքտէ, զանն իտէրիզ քի, արթըգ աղ կիւնտէ, ումումուն մէնֆաաթը, հէր շէյի սէօյլէմէյէ պիզի մէճպուր իտէճէք տիր...։

Խաթանպօլ, քիլիսէլէրինին պիր գաչլարը իսմինէ, միլլէթ տէֆթէրինտէ, մում փարասը օրարագ, 50 պին զուրուշ գատար զիմմաթ պուլունտուղունտան, էվվէլքի Խաղրն յանճնաժողով կիւնիւնտէ, չէնտ տէֆա շու փարա քիլիսէլէրտէն իսթէնիլտիքտէ, հէր տէֆասընտա տախի, "պիզ օր փարայը Մոմճեան Մկրտիչ աղայա վէրմիշիզ տիր" ճէվապը ալընմըշ օրտուգտան պաշգա, պու տէֆաքի Տնտեսական խորհուրդուն սաղլըզընտա տախի, ճմէպլաղը մէզպուր թէքբարէն իսթէնիլտիքտէ, եինէ, այնի, "պիզ օր փարայը Մոմճեան Մկրտիչ աղայա վէր հիշիզ տիր." թէճաճիպէ շայան ճէվապը ալընմըշ տըր։

Հագըգաթէն թէճաճիպէ շայան ճէվապ. միլլէթ սանտրը 50 պին զուրուշ, քիլիսէլէրտէն փարա իսթէր, վէ քիլիսէլէր իսէ, փարա եէրինէ, Մոմճեան Մկրտիչ աղայը կէօսթէրիր. նէ մէրգում պէն օր փարալարը ալտըմ տէր, վէ նէտէ Ազգային վարչութիւն, շու եանըզընը՞գ մը տիսէք, ունուտուլո՞ւշ մու տիսէք, եօխսա խըրսըզը՞գ մը տիսէք, էլհասըլ նամալիւմ պիր հալին թէֆթիշ ու թէճէսսիւսինէ հիմմէթ վէ մէրագ իտէր։

Շիմտի պիզիմ, գանղիսինէ գարար վէրէպիլմէմիզ, հէր շէյտէն միւշքիլ տիր, զիրա թագսիրաթ քիլիսէլէրտէ տիր տիսէք, օրամազ, զիրա պիր եա իքի քիլիսէնին գանճապտտի եանըլըր եախօտ խիյանէթի իրթիքեապ իտէպիլիր, լաքին իւչ, տէօրթ, պէշ վէ ալթը քիլիսէնին քեաֆֆէթէն եանըլըպ վէ իրթիքեապէ չըգրշմասը, բէք գօլայճա ինանըլըր շէյ տէյիլ տիր. վէ թագսիրաթ Մկրտիչ աղատա տըր տիսէք, ճէսարէթ իտէմէյիզ, զիրա խէթասընա թէօվպէլէր, հէր քէս մէրգումու ալէյհ կիպի թանըմըշ օրտուղունտան, էօյլէ պիր խէթայա ճէսարէթ իթտիկիմիզ տագրգատա, աղզըմըզ չարբըլըր տէյի գօրգմատայըզ...։

Պագա՞ղամ այնայը վուգուաթ, ագրպէթքեար, նէ՞ կէօսթէրէճէք տիր։

Ազգային վարչութիւն ֆա՞ռ եօգ փոռ տէյի մէյեուս օրմագտան իսէ, շէօյլէ փարալարը արայըպ պուլմագ վաճիպէյի զիմմէթինի պիր ան էվվէլ իճրա էտա իթթսէ իտի, հիչ տէյիլ իսէ, Խաթրիքխանէ մէմուրլարը, այլարճա խարճլըքը՞ն գալմատըգտան պաշգա, պէշ ալթը եիւզ նէֆէր, ալիլ, սագաթ, խասթա, պի քէս վէ պիչարէկեանը հըզիզ իյլէյէն փրկիչտէ, շու շիմտիքի տէհշէթէնկի՞ղ հալտէ պուլունմազ իտի։

—Էկէր մէսմուիմիզ եանընը տէյիլ իսէ, կէչէն տէֆաքի թագսիրաթլարընը պէյան իթտիկիմիզ իքի նէֆէր Մայր եկեղեցի քահանալարընա, պիրէր ճէզա վէրիլմէսի, պիր արալըգ Կրօնական ժողովտա գարար վէրիլմիշ իսէտէ, սօնրատան հէր նէ սէպէպ մէպնի իսէ, իշլեթմէմէզ լիյէ վուրուլարագ, վազ կէչիլմէսի միւնասիպ կէօրիւլմիշ տիւր։

—Օանն իտէրիզ քի, պու ճիւմա կիւնիւ, Տնտեսական խորհուրդ թէճէմմիւ իթմիշ, վէ Մոմճեան Մկրտիչ աղա մատտէսի իւզէրինէ խայլիճէ տիւշիւնմիւշ իսէտէ, հիչ պիր շէյէ գարար վէրմէք իսթէմէքսիզին տաղըլմըզ տըր։

Հէր շէյին պիր հուտուտու վար տըր. պու մատտէնին հուտուտու թէճավուզ օրունմուշ տուր։

Էկէր պիրազ տահա ուզանընը իսէ, զանն իտէրիզ քի, Գարամանընն գօյունու, սօնրա չըգար օյունու, տարպը միսէլի թաստիգ օրունաճագ տըր.

—Էմնիյէթէ շայան եէրտէն իշլեթիկիմիզ թէվֆիգան, կէչէն հաֆթա, Տնտեսական խորհուրդ թարաֆընտան, Գումա—Գաբու եանկընը իչին թօբլանընլան բարալարընն ալսղիյլէ, լազըմ կէլէն ֆուգարախանէնին, պիր ան էվվէլ ինշասընա հիմմէթ իթմէլէրի նիյէթիյլէ, թախսիս գըլընան գօմիսիօնա, 12 կիւնտէն պէրու, Քաղաքական ժողով թարաֆընտան, չէնտ սաթըրտան իպարէթ պուլունաճագ օրան թաստիգնամէնին իրսալինէ, հալեա հիմմէթ պույրուլմուշ օրմատըզընտան, թապիաթիյլէ մէզքիւր գօմիսիօն տախի, թէշէպպիւսաթը խայրիյէսինէ միւպաշէրէթ իտէմմիշ տիր։

Պունա՞ նէ մանեա վիրէլիմ։

Մէտտ իտէլի՞մ մի Քաղաքական ժողովուն շու կիտիշինի...։

—Տէ՞ր ողրմա, տէ՞ր ողրմա...։

ԻԼԱՆԱԹ

Լոնտրատա 1862 սէնէսինտէ քիւշատ օրունան սօնրաքի սերկիի ումումիտէ, միւքեաֆաթ օրարագ պիրինճի տերէճէսէն միտալէ նայիլ օրան, բամպուգ մաքինասը (չէկիրտէյինի այրըմագ իչին), վէ զիրաաթա տայիր սայիր ալէթլէր, Գալաթատա Ս. Ա. Ա Մինասեանընն Ամերիգա մաղազասընտա, էհվէն ֆէյաթ իլէ սաթըլմագտէ օրուպ, վէ մէզքիւր մաքինանընն էլ իլէ գօլայճա տէօնտէրիլէճէյի, վէ չօգ իշ կէօրէճէյի պէյան օրունուր։

ԱՌՁԵՒՆ ԱՅԽՄԱԲԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Աշխարհաբար լիսան իւզրէ, բէսիմլէրլէ միւզէյէն, վէ միգտարի քիֆայէ միւբէմմէլ օրուպ, 210 սահիֆէտէն միւրէթթէպ պուլունան մէզքիւր ճօղրաֆիա քիթապընընն շիմտիքի գըյմէթի 5 զուրուշ օրտուղու հալտէ, Մահմուտ—Ռաշա եօգուշունտա Գրաֆֆեան քիթապճը Պ. Յովսէփին տիւքքեանընտա սաթըլմագտա տըր։

Լոյլէ պիր ֆայիտէլի քիթապը, հէր չօճուգ էլինտէ պիր թանէ պուլունմասը, պիզճէ էլզէմիյէթտէն տիր։

—Սունկուրլուտա հուսուլէ կէլմէքքէ օրուպ, վէ կէչէնլէրտէ իլան իթմիշ օրտուղումուզ իրէք գօզասընընն վէ թօհումունուն նիւմունէսի կէլմիշ օրտուղունտան, կէօրմէյէ արզու իտէն էրպապընընն, պիզիմ օտայա պուոյուրմասը պէյան օրունուր։

—Կէրէք թաշրալար իչին, վէ կէրէք Խաթանպօլ իչին չօճուգ հօճասը արայանլարընն, պիզիմ օտատան սիւալ իյլէմէլէրի պէյանը։

ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Օրաթը հազբէթի խիլաֆէթբէնահի պու բազար իրթէսի կիւնիւ, Ֆալէնտէր գասրը հիւմայունլարընը թէշրիֆ պույուրմուշլար, վէ Ֆրանսա իմբէրաթօրու հազբէթլէրի թէյզէզատէլէրի օլուպ, սէյեահաթ իւզրէ պուրատա պուլունան բրէնս Մուրաթ հազբէթլէրի, օրատա հուզուրի շէհրիյարիլէրինէ տախիլ իլէ, իլթիֆաթը սէնիյէէյ նայիլ օլմուշլար տըր։

—Լէվմի մէզպուրտէ Օրաթը հազբէթի շահանէ Մարաբեատա քեային Ֆրանսըզ սէֆարէթխանէսինի թէշրիֆ իլէ, բրէնս Մուրաթ ճէնապլէրինէ զիյարէթ պույուրմուշլար տըր։

—Կալատա պուլունան թիւճճարանտան Մ. Ժան Ինկլէսսիյի, խըրսըզլար քէնտի խանէսինտէ պօղմուշլար տըր։

Խըրսըզլար էվվէլա մէրգումուն պէսլէմէսինի պօղուգատան, վէ պատէհու զիյդըյմէթ շէյլէրի ալտրգատան սօնրա կիթմէք իւզրէ իքէն, մէրգում տախի գաբուտան իչէրի կիրտիկինտէն, հարէքէթի վահշիյանէլէրինէ ֆէտա օլմուշ տուր։

—Ընթուֆէթլու Ամհէտ Ալ էֆէնդի էֆէնտի հազբէթլէրի, Պալը քէսիրի թէրբ իլէ, Արէօթահէա թարաֆլարընա բահի օլմուշ տուր։

Ընթուֆէթլու Իզզ պէյ հազբէթլէրինին տախի Ինշանկեանա կիթմիշ օլտուղու հավատիսաթատան տըր։

Ինշաալլահ միւշարիլէյհ միւֆէթթիշ էֆէնտիլէր հազբէթլէրի, Ընաթօլու թարաֆընդն սայիր թարաֆընա տախի ազիմէթ պույուրարագ, եագըն վագթատա պիր թագըմ զալըմլարընն տահա բէնչէյի զալիմանէլէրինտէն, պիչարէ ֆուգարայը խէլաս իտէրլէր։

—Մէքթէպի իտատիյէյի շահանէ նաղըրը միլլիվա սէատէթլու Ալիպ բաշայէ ֆէրիգլիգ բիւթպէսի թէվճիհ պայրուլմուշտուր,

—Պու տէֆա թարաֆը սալթանաթը Սէնիյէէտէն, Մէմլէքէթէյն մէմուրինինտէն 50 գատար զէվաթա, պիրէր գրթա մէճիտիյէ նիշանը զիշանը իհսան պույրուլմուշ տուր։

—Մունուս էշգիյասընա միհիմաթ թաշմագտա օլան պիր Մալթըզ կէմիսի, Ինկիլթերրա տօնանմասը թարաֆընտան զապթ օլունմուշ տուր։

—Մունուս իսթիլալը պէթմիշ օլտուղունտան, կէրէք տէվլէթի ալիյէ, վէ կէրէք տիւվէլի սէլէսէ տօնանմալարը, Մունուս սէվահիլինի, անճագ պիր գարաղալ սէֆինէսի պըրագարագ թէրք իթմիշլէր տիր։

—Ղէղա գանուննամէսինէ զէյլ օլմագ իւզրէ, պու տէֆա, էօթէտէ պէրուտէ, խիլաֆը նիզամ պարութ սագլայարագ, պաղը սագաթլըգ վէ թէլէֆաթա սէպէպիյէթ վէրէնլերին, օն պէշ սէնէ քիւրէյէ կիթմէլերինէ գարար վէրիլմիշ տիր։

—Տիգգաթ օլունտուղունա նաղարէն, մուհարրէմ այընտա Խաթանպօլտա շու գատար ատէմ էօլմիշ տիւր։

Խալամ էրքէք	222
„ գատըն	265
Խրիսթիյան էրքէք	182
„ գատըն	113
Էհհուտի էրքէք	56
„ գատըն	27
	845

Պիրզէ պունտա էն զիյատէ տիգգաթ իտէճէք քէօշէ շուրասը տըր քի, Խալամարտա, էրքէքտէն զիյատէ գատըն վէֆաթ իթմէքտէ տիր, վէ պունուն սէպէպիտէ պիր գաշ տիւրլիւ տիւր զանն իտէրիզ։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԽԱՐԻՃԻՅԷ

Ալարագանը 102 ինճի նիւսխէսինտէ թէրճէմէսի վատ օլունան վասիյէթնամէնին սուրէթի.

ՊԼՕՑԻԻՔ ԲԷԹՐՕՆՈՒՆ ԲՕԼԻԹԻԴՈՅՏ ՏՈՅԻՐ ՎԱՍԻՑԵԷԹՆԱՄԷՍԻ

Ընբաժանելի օլան ամենասուրբ Երրորդութիւն իսմինէ, վէ պէն պիւթիւն Իւսիսանընն վէ մէմալիքի սայիրէնին իմբէրաթօրու միւսթագիլի պուլունան պիրինճի Ռէթրօնուն իսմինէ, քեաֆֆէյի խալէֆլէրիմիզէ, սիլսիլէմիզէ վէ Իւս միլլէթի հիւքիւմէթինէ թագտիմ իտէրիմ։

Էպէպի հիհամըզ օլան Հագգ թէալեա աղիմ իւշշան հազբէթլէրի, քէնտի ըշըգլարըյլա պիզի տայիմա թէնվիր իյլէյիպ, վէ գուվվէյի ըպպանիյէսիյլէ պիզի հէմիշէ մույեին պուլունտուղու թագտիրտէ, իլերուտէ Իւսիա էհալիսինին, պիւթիւն Ինվօպայա հիւքմ իյլէմէսի զըմնընտա տիւշիւնմէքլիյիմի, ճայիզ պույուրմագտա տըր։ Պէնիմ պու էֆքեարա զահիպ օլմագըզըմա սէպէպիյէթ վէրէն, Ինվօպա էհալիլէրինտէն էօգլարընն, արթըգ բօլթիգաճատա իսթիյարլըգ չուգուրունա տիւշմէքտէ, վէ եահօտ աճէլէ աճէլէ օլ թարիգտէ եէօրիւյիւպ իլերուլէմէքտէ պուլունմասը տըր. մէզքիւր էհալիլէրէ, գօլայճա վէ շիւբհէսիզ սուրէթտէ, եէնի վէ կէնճ պիր էհալի, լազմ կէլէն քէմալէթէ իրտիկի վէ իգթիզա իտէն գուվվէթի քէսպ իյլէտիկի թագտիրտէ, ղալէպէ իտիպ, հիւքմիւ թահրընա ալաճագ տըր։ Կերէք Հարգ մէմալիքինին, վէ կերէք Ղարպ մէմալիքինին, Հէնապը հիքմէթուլլահ թարաֆընտան գարարտատէ պուլունան պիր հարէքէթի տէվրիյէ միսիլու զուհուրա կէլէն Հիմալ էհալիսի մարիֆէթիյլէ, պասըլըզ զապթ օլունաճաղընա իսբեաթ օլմագտայըմ, նասըլ քի Օմալըլար տախի, պիր թագըմ պարպար էհալիլէրի ֆէթհ ու զապթ իլէ քէսպի գուվվէթ ու գուարէթ իյլէմիշ տիր։ Գունթպի ատէմլէրին պու եօլտա եէօրիյիւշ իթմէլէրի, Սիլ նէհրինին, վագրթ վագրթ թաշարագ, պէրապէր սիւրիւքլէթիյի չամուրլար իլէ, Մըսրը էօլքէսինին զայիֆլէնմիշ թօբրագլարընը սէմիրթմէսինէ պէնզէր։ Պէն Իւսիայը պիր Հայ հալինտէ պուլտում, վէ էրմէ հալինտէ պըրագմագտայըմ, վէ պէնտէն սօնրա կէլէճէքլէր իսկ, օնա պիր պոնը աշէմ ճէսամէթի քէսպ իթտիրէրէք, ֆագըր հալէ կիրիֆթար օլմուշ օլան Ինվօպայը մահսուլտար գըլաճագ օլուպ, վէ քէնտի տալկալարը էօնիւնէ չէքիլէճէք օլան հէր նէվի սէտտլէրի թէճավուզ իտէճէքտիրլէր. լաքին պէնիմ նէսլիմտէն օլանտա, մէզքիւր իրմաղընն կիտիշինի գուլանլարտա, մէզքիւր իրմաղընն կիտիշինի գուլանմանընն եօլունու պիլմէլիտիրլէր։ Ինշէթ շու նիյէթէ մէպնի տիր քի, շու աթիտէքի մալիմաթլարը քէնտիլէրէ պըրագմագտայըմ, վէ օլ պապտէ տիգգաթ ու միւթալաաթը լաղմէլէրինի թալէպ վէ թէնպիհ իտէրիմ։

1

Իւսիա էհալիսինի տայիմա գավղա իլէ մէշղուլ գըլմալըտըրլար քի, ասկէրլէր հէմիշէ գավղա իթմէյէ վէ չալըշմայա ալըշմըշ օլսունլար. էհալիյի գավղաճան կէրի տուրտուրմագլըզը անճագ շու նիյէթլէր իլէ ճայիզ կէօրմէլի տիրլէր, եանի տէվլէթին մայիզ կէօրմէլի նիզամընա գօյմագ, ասկէրէ բապըլեյէսինի նիզամընա գօյմագ թա վիրմէք, վէ տիւշմէնէ հիւճում իթմէք իչին, ֆուրսաթա պէքլէմէք։ Պու թարիգէրի թուեթարագ, միւսալահա վագթինտէն մուհարէպէ, վէ մուհարէպէ վագթինտէն տախի միւսալէհէ իչին մէնֆաաթ չըգարմայա, վէ պինաէն ալէյհ Իւսիանընն պիյիսիւպ, քէսպի սէատէթ ու աղամէթ իյլէմէսինէ չալըշմալը տըրլար։

2

Միւմքին օլտուղու թագտիրտէ, հէր նէվի թէտապիրի իճրա իտէրէք, Ինվօպանընն թէրպիյէլի էհալիլէրինի, մէսէլա մուհարէպէ վագթինտէ զապիթլէրինի, վէ միւսալէհա վագթինտէ տախի ալիմլէրինի Իւսիայա ճէլգ իթմէյէ չալըշմալըտըրլար, պու թարիգլէ Իւսիալըլար հիչ պիր շէյ զայպ իթմէտիքտէն պաշգա, իսթիֆատ իտէճէկի տախի պի շէքք տիր։

3

Ընալա ֆուրսաթը էլտէն պրագմայարագ, Ինվօպաճա, վէ խուսուսիյլէ Ամանեաճա, հէր պիր մասլահաթ վէ մուարազանընն իչինէ կիրիշմէլի տիրլէր, չունքի Ամանեա Իուսիայա եագըն օլտուգճա, զիյատէսիյլէ մէնֆաաթը չըգաճաղը աշիքեար տըր։

4

Ինէհլիլերին իչլերինէ ֆէսատ թօհումու, վէ հասէտճիլիք էսէրլերի էքերէք, նիֆագլարընը մուճիպ օլմալը, սայիր հիւքիւմէթլերի ալթուն գուվվէթիյլէ գաղանմալը, պէրնամ մէճլիսլեր իւզերինէ նուֆուզ բէյտա իթմէք, վէ գրալարընը էմրի իթիխապընտա թէէսիր բէյտա իթմէք նիյէթիյլէ, իթթիֆագլարընը պօղմայա սայ իյլէմէլիտիրլէր. վէ քէնտի իսթէտիքլէրինին, սանտալի հիւքիւմէթ կէչմէսինէ չալըշըպ, անլերի հիմայէ իթմէք, թօբրագլարընա Իուս ասկէրի կէչիրմէք, վէ պիւս պիւթիւն չըգմայըպ օրատա օթուրա պիլմէլերի իչին ֆուրսաթլար արամալըտըրլար։ Պօմշու տէվլէթլեր թարաֆընտան մուգավէմէթ օլունտուղու թագտիրտէ, օլ մէմլէքէթի մուվագգաթ սուրէթտէ թագսիմ չըգրշարագ, հիտտէթլերինի թէսկին իթմէք, վէ ագրպէթքեար քեամիլէն զապթ իտէնէ գատար, անլեր իլէ խօշ կէչինմէք տիրլեր։

5

Հվէտի զապթ իթմէյէ չալըշմալը, վէ շու նիյէթին հուսուլի իչին, օլ պապտէ պիր վէսիլէ էտինմէք նիյէթիյլէ, մէզքիւր տէվլէթ թարաֆընտան, Իուսիա իւզերինէ հիւճում օլունմասընա զայրէթ իթմէք տիրլեր։ Ալ էշ շու մագսէտէ իրմէք իչին, Տանիմարգայը Հվէտէ գարշը, վէ Հվէտի տախի Տանիմարգայա գարշը թահրիք իտիպ, վէ տայիմա պիր պիրինէ տիւշմէն օլմալարընա տիգգաթ իթմէքտիրլեր։

6

Տայիմա Ամանեա բրէնսէսլերինտէն Իուսիա բրէնսլերինէ կէլինլեր ալարագ, ֆամիլեաճա հուգուգ ու իթթիհատը չօղալմամալը, պիր պիրի մէնֆաաթընա եագըն կէթիրմէք, վէ նուֆուզումուզու իւզերլերինէ արթըրարագ, Ամանեայա պիզիմ թարաֆըմըզ զայրէթինի չէքտիրմէք տիրլեր։

7

Ինմրի թիճարէթ հագգընտա, Ինկիլթէրրա իլէ մուահէտէլերէ կիրիշմէյի, հէր տէվլէթէ թէրճիհ իթմէք տիրլեր, չունքի պիզիմ իչին, տերեաճա մեզքիւր տէվլէթէ իհթիեաճը ազիմիմիզին տերքեար օլտուղու շէյլէ տուրսուն, գուվվէյի պահրիյէմիզին իւզերուլէմէսի զըմնընտա, ֆայիտէմիզի մուճիպ օլաճաղը տախի աշիքեար տըր։ Տէվլէթի մեզպուրէնին ալթունու իլէ պիզիմ օտունլարըմըզը վէ սայիր մահսուլարըմըզը տէյիշթիրիպ, վէ պիզիմ թիւճճարլարըմըզ վէ կէմի թայիֆէլէրիմիզ իլէ, Ինկիլիզ թիւճճար վէ կէմի թայիֆէլէրի պէյնինտէ, սէֆայինճէ վէ թիճարէթճէ միւնասէպէթի միւտավիմէ հուսուլինէ սարֆը էֆքեար իթմէքիտիրլեր։

8

Ընալա տուրմագտըզընն, պահրը Պալթիգտէ շիմալ թարաֆընա տօղրու, վէ պահրը Միյահտա տախի ճէնուպ թարաֆընա տօղրու իլերուլէմէյէ սայ ու իգտամ իթմէքիտիրլեր։

9

Միւմքին մէրթէպէ Խաթանպօլա վէ Հինտիսթանա եագլաշմայա չալըշմալըտըրլար։ Տիւնեանընն էն պիյիւք հիւքմտարը, Խաթանպօլա հիւք իտէն օլաճագ տըր։ Ալ էշ պու մագսէտ իչին իսկ, գավղայա մէճպուր իթմէք նիյէթիյլէ, պաղէն Թիւրքլէրի վէ պաղէն տախի Ամէմլէրի թահրիք իթմէք, վէ Պարա տէնիզտէ պիր տօնանմա բէյտա իտէրէք, պահրը մէզպուրու եավաշ եավաշ զապթ իթտիքտէն պաշգա, պահրը Պալթիգէ տախի հիւքմ իթմէյէ զայրէթ իթմէք տիրլեր, զիրա մէնզիլի մագսէտէ վասըլ օլմանընն պիրիճիք չարէսի պու տուր։ Ամէմ տէվլէթինին կիւն պէ կիւն ինգըրազ պուլմասընա չալըշըպ, Ամէմ քէօրֆէզինէ գատար իլերլէմէք, վէ միւմքին օլտուղու հալտէ, Սիրիա թարաֆը մարիֆէթիյլէ, շարգ թարաֆընընն էսկի էմրի թիճարէթինի եէնիտէն մէյտանէ կէթիրմէք, վէ պատէհու, տիւնեանընն պիր մաղազասը կիպի օլան Հինտիսթանա գատար իլերուլէմէք տիրլեր։ Պիր տէֆա Հինտիսթանէ մալիք օլտուլարմըյտը, արթըգ օլ վագրթ Ինկիլթէրրանընն աշթունունտան սարֆը նաղար իտէպիլէճէքլերի պի իշթիպահ տըր։

10

Տայիմա Ամսթրիա իլէ իթթիֆագ իւզրէ օլմագըզա սայ ու թէշէպպիւս իտիպ, վէ Ամանեա գըրալը օլմասը էֆքեարընա, սուրէթի զահիրէտէ հօշնուտի վէ էսէրի մուավէնէթ կէօսթէրիպ, հալպու քի էլ աշթընտան, սայիր հիւքմտարլարընն հասէտլերինի, օնա գարշը թահրիք իթմէք տիրլեր։

Մէզքիւր հիւքիւմէթլերտէն հէր պիրիսի թարաֆընտան, պիզիմ եարտըմըզընն ըէճա օլունմասընա, վէ հիմայէթիմիզ աշթընտա պույունտուրուլմասընա չալըշմալըտըրլար։

11

Թիւրքլէրին Ինվօպատան թարտ օլունմասընա տայիր, Ինգլթրիյա մէնֆաաթլար կէօսթէրմէք, վէ տէվլէթի մէզպուրէ թարաֆընտան, Խաթանպօլուն զապթը զըմնընտա հուսուլէ կէլէճէք հասէտինի, եա եինէ սանրատան կէրի ալընմագ նիյէթ ու մագսէտիյլէ, ֆիւթուհաթ մահսուլընտան պիր բայ տախի օնա չըգարարագ, վէ եախօտ Ինվօպանընն սայիր պիր տէվլէթիյլէ մուհարէպէյէ թութուշտուրթարագ, գարատրպ մահվ իթմէյէ զայրէթ իթմէքիտիրլեր։

12

Մաճարիսթանա, Թիւրքիյա, վէ Էհիսթանընն ճէնուպ թարաֆընա տաղընընը օլան օրթօտօգս Իումբարը էթրաֆլարընա թօբլամալը, անլերէ պիր մէրքէզ կիպի օլուպ, մուավէնէթ իթմէքի, վէ էվվէլինտէն իւզերլերինէ, բուհպանճա պիր նէվի հիւքիւմէթի միւսթագիլէյի ումումիյէթ բէյտա իթմէյէ չալըշմալըտըրլար. պու խուսուստա մուվաֆֆագ օլտուգլարը թագտիրտէ, հէր պիր տիւշմէնիմիզ օլան հիւքիւմէթ իչինտէ, տօսթլարա մալիք օլմուշ սայրլաճագլարը պի իշթիպահ տըր։

13

Պիր տէֆա Հվէտ փարչա փարչա օլուպ, Ամէմիսթան ֆէթհ, վէ Թիւրքիա զապթ օլունտու, վէ ասկէրիմիզ պիրլէշէրէք, Պարա տէնիզ իլէ Պալթիգ տէնիզինէ տօնանմամըզ պէքլէմէյէ պաշլատըմըյտը, օնտան սօնրա կիզլիճէ, վէ այրը այրը, կէրէք Ալէքսայլ տէվլէթինէ (Ֆրանսըզ), վէ կէրէք Ալյէնա տէվլէթինէ, Ինկիլիզ տէվլէթինի բայլաշմագլըզը թէքլիֆ իթմէքիտիրլեր։ Ինչկէթթէ անլերտէն պիրիսի շու թէքլիֆի գապուլ իտէճէք տիր, վէթիշթէ օլ վագրթ (եանի Ինկիլիզին թագսիմինտէն սօնրա), մեզքիւր իքի տէվլէթտէն իքիսինին տախի հրրս ու խօտբէրսթլիքլէրինի օխշայարագ, պիրբիրինին խարապընա եէօրիւմէք նիյէթիյլէ, տիկէրինի քէնտու թարաֆլարընա գաղանմալըտըրլար. վէ պունտան սօնրա տախի, օլ պագը գալան տէվլէթի պիր գավղայա մէճպուր իտէրէք, էէնիպ զապթ իթմէքի տիրլեր, վէ պու տախի բէք գօլայ տըր, չունքի օլ վագրթ Իուսիա, պիւթիւն Հարգ գրթասընա մալիք պուլունտուգտան պաշգա, Ինվօպանընն տախի պիր պիւյիւք գրամընա սահիպ օլմուշ օլաճագ տըր։

14

Հէր նէ գատար մէմուլտան տէյիլ իսէտէ, էկէր մեզքիւր իքի տէվլէթտէն հիչ պիրիսի, օլ թագսիմ թէքլիֆինի գապուլ իթմէզ իսկ, օլ վագրթ պէյնլէրինտէ ֆէսատ թօհումու էքերէք, պիր պիրիյլէ թութուշտուրթմալը, վէ էօյլէլիքլէ պիր պիրինին խարապիյէթինի մուճիպ օլմայա զայրէթ վէ մուավէնէթ իթմէքիտիրլեր։ Ալ էշ պիր վագրթի միւնասիպէ պէքլէյէրէք, ֆուրսաթճաֆրէթ օլտուգտա, էվվէլա Ամանեայա պիր ազիմ Իուսիա օրտուսու սօգուպ, վէ այնի վագրթտա, պիրիսի Ամէմ տէնիզինտէն, վէ տիկէրի տախի Ամրգանճէլ լիմանընտան օլարագ, շարգ թայիֆէլէրիյլէ տօղու օլտուգլարը հալտէ, իքի գրթա ճէսիմ տօնանմա չըգարմալը տըրլար, վէ մեզքիւր տօնանմալար իսկ, Գարատէնիզ վէ Պալթիգ տէնիզի տօնանմալարը մուհաֆազասը ալթընտա օլմալը տըրլար։ Մէզքիւր տօնանմալար, Ամ տէնիզ վէ Օգիանուս տէնիզինտէն եօլու էլէ ալարագ, պիր թարաֆտան Ֆրանսայը, վէ տիկէր թարաֆտան տախի Ամանեայը գուշամալը տըրլար, պիր տէֆա շու իքի թարաֆ զապթ օլունտուղու սուրէթտէ, արթըգ Ինվօպանընն սայիր գրթալարընն գօլայճա գապզէյի հիւքիւմէթիմիզէ կիրէճէքլերի պի իշթիպահ տըր։

ԻՇԹԷ ՊՈՒ ՍՈՒՐԻԷԹԼԷ ՊԻԻԹԻՆ ԷՎՐՕՊԱՆԸՆ ԶԱՊԹ ՈՒ ԹԷՍԻԹԻՐ ՀԷՄ ՄԻՒՄՔԻՆՏԻՐ, ՎԷ ՀԷՄՏԷ ՊՕՐՃ ՏՈՒՐ։

Պիրինճի Իէթրո քի պէ-յէ-+ սրֆաթընը գաղանմըշ տըր, 1672 տէ տօղմուշ, 1682 տէ քիւրսիյի հիւքիւմէթէ կէչմիշ, 1698 սէնէսինէ գատար թէպտիլէն Ինվօպատա կէզմիշ, կէմիճիլիք էօյրէնմիշ, վէ սայիր սանաթ ու հիւնէրլերէ տիգգաթ իթմիշ, վէ 1703 տէ

Սէն—Բէթրսպուրկ շէհրինի իպնա իթտիրմիշ, վէ մէմալիքինտէ բէք չօգ իսլահաթ եաբմըշ, Շվէտ գրալը օնիքինճի Շարլը իլէ մուհարէպէյէ թուլթուշմուշ, մէրգումու եէնմիշ, պատէհու Օսմանլըլարըն իւլէրինէ եիւրիւմուշ, վէ սաղ սաղ էսիր տիւշէճէք իքէն, զէվճէսի Գալթերինա սայէսինտէ գուրթուլմուշ, իճրա իթտիկի իսլահաթա գարշը կէլմիկի իչին պիւյիւք օղլու Ալէքսիսի էօլտիւրթմիշ, վէ քէնտիսի տախի 1725 սէնէսի փետրուար 8 տէ վէֆաթ իթմիշ տիր։

Օանն իտէրսին քի, Ռուսիա տէվլէթի հալնա պու կիւնէ գատար, մէրգումուն պալատէքի վասիյեէթնամէսի ահ.բեամընճա ամէլ ու հարեքէթի իթմէքտե տիր։

—Ռուսիատա Լէհլիլէրե օլունան զալըմլըգլար միսիլու, Ռուսիատա տախի իճրայէ կէլմէքտե օլտուղունտան, վաթան զայրէթի չէքմիշ տիր տէյի սոյի զանն օլունանլարտան, 127 քիշի մուհաքէմէյէ չէքիլմէքտե իմիշլէր։

—Լվրօպատա պիր թագրմ ատէմլէր, քէնտի խօտպինլիքլէրինէ տէվամ իտէրէք, միլլէթլէրի միլլէթլէրե, տէվլէթլէրի տէվլէթլէրե, վէ մէզհէպլէրի մէզհէպլէրե գարշը գալտըրտըգլարը, վէ պէնիի ատէմին բահաթ ու սէա տէթի հալինի մահվ իլէ, սէֆալէթ ու մուսիպէթինի մուճիպ օլտուգլարը հալտէ, էօթէտե պաշգա պիր կիւրուհ տախի, մուղայիրի օլարագ, ումումէն ինսան ճինսինին, թարիգի ինսանիյէթի, մէտէնիյէթի վէ մուհապէթտե իլէրուլէյիպ, սէատէթի հալէ նայիլ օլմասը չարէսինի տիւշինմէքտե տիր։

Նիյէթի խայրիյէ վէ մէմուհէ իլէ 1862 սէնէսինտէ, Պէճիգատա թէշքիլ օլունմուշ օլան Ռէմիյեէթի Իլմիյէ նամ ճէմիյեէթ, պու սէնէ տախի էնվայի միւզաքերաթը միւֆիտէյէ կիրիշէճէք օլտուղունտան, Ամնթերատամ շէհրինտէ թէճէմմիւ իթմէյէ պաշլամըշ տըր, վէ սեպտեմբեր 26տա մէճլիսինի քիւշատ իտէճէք տիր։

Մէղքիւր ճէմիյեէթտէ ասլա միլլէթ վէ մէզհէպ ֆարգը պուլունմամագտա տըր։

Մէղքիւր մէճլիսլէրտէ, միւզաքերե օլունաճագ մէվատ պէշ գրսմա թագսիմ օլունմուշ տուր, եանի պիրինճիսի, տէվլէթլէրին գանունլարընընն թէֆթիշ ու թաթպիգի, իքինճի մէքթէպլէրճէ թաշիմ ու թէրպիյէ վէ թահսիլի ուլում ու ֆիւնուն մատտէսի, իւչինճիւ սանաթ վէ էմրի քիթապէթ խուսուսլարը, տէօրտիւնճիւ էհալիյէ օլունաճագ խայր ու սէվապ, վէ սըհհէթ ու ափիյէթ թարիգլէրի, վէ պէշինճի էմրի իտարէ մատտէսի։

—Ռուսիա իմբէրաթօրու հազրէթլէրի օգոստոս 26տա Մօսգու շէհրինէ կիթտիքլէրինտէ, օրանըն ուլու Լքիլիսէսինտէ մէտրոպոլիտ պուլունան Ֆիլարէթ արքեպիսկոպոս ճէնապլէրի, պէրապէրինտէ իւչ եպիսկոպոս վէ պիր չօգ բաբաս պուլունտուղու հալտէ, իմբէրաթօրու միւշարիլէյհ հազրէթլէրինէ խիթապէն, շու աթիտէքի ուֆաճըգ պիր նութգու սէօյլէմիշ օլտուղունտան, պէյան իտէրիզ։

"Մի՛ր, պունտան էվվէլքի թէշրիֆինիզտէ, երինէ պուրատա սիզի գապուլ իթմէք չէրէֆինէ նայիլիյեէթիմտէ, վուգու պուլաճագ պիր մուհարէպէտէ, քէսպի ֆիւթուհաթ իտիպ վէ սուլհ ու ասայիշ իւզրէ օլմանըզը արզու իթմէքտե օլտուղումու իզհար իթտի իտիմ։ Ալահըն քէրէմ ու ինայէթի իլէ, սուլհ ու ասայիշի մուհաֆաղա իտիպ, վէ տէյիլ գըլըճ իլէ, իլլա գըլըճը տավէթ իտէն սէօհպէթ վէ թահրիրաթ իլէ, սիզէ գարշը մուհարէպէ աչան պիյիւք պիյիւք տիւշմէնլէրինիզի (Ինկիլիզ վէ Ֆրանսըզ) տախի եէնտինիզ։

"Ամագաա սիզէ գարշը աթըլան օգլար, բէք քէսկին վէ բէք չօգ իտիլէր. լաքին, հագգանիյեէթէ մագրուն պուլունան սէպաթ ու իմանընըզը քէնտինիզէ պիր գալգան իթմիշ օլտուղունուզտան, էօյլէ օգլարըն հիչ պիրիսի սիզէ թէէսսիր իտէմէտիլէր։ Պատէհու, կէրէք ասաքիր վէ կէրէք էհալինիզին պէհտարըզը վէ սատագաթը սայէսինտէ, քէնտի թօբրաղըմըզտա, տիւշմէն տէնիլմէյէ տախի լայըգ օլմայան պիր թագրմ ատէմլէր (Լէհլիլէր) սիզէ գարշը իսեանա ճիւրաթ իյլէտիքլէրինտէն, եէր իլէ եէքսան օլտուլար, չիւնքի զատտարլըգ վէ ճինայէթի քէնտիլէրէ պիր սիլահ իտէրէք մէյտանէ կէլմէքտե իտիլէր։

"Լչհասըլ, շունճա սէնէլէրտէն պէրու սիւրիւլ կէլմէքտե օլան Դավգաս մուհարէպէսինտէ սէլէֆլէրինիզ տախի ճանսիբէրանէ չալըշտըլար, վէ օրասը պիր մէրքէզի հարպը էպէտի կիպի օլտու իտիյսէտե, ճէնապը Հիքմէթուլլահըն ինայէթիյլէ, տէվրի հիքմէթինիզտէ, քէսպի ֆիւթուհաթը քեամիլէյէ նայիլ օլունարագ, Դավգաս կիպի պիր մէմալիքի վասիյա սուլհ ու ասայիշ իւքմ իթմէյէ պաշլատը։

"Տիմէքտիր քի, տէյիլ եալընըզ արզու վէ էմէլ օլունմագտա օլան, իլլա գաղանըլմըշ պուլունան պիր սուլհ ու ասայիշ զըմնընտա, շաղ ու մէսրուր օլմալը, վէ քէնտի քէնտիմիզի թէպրիք իթմէլիյիզ։"

—Օսմատան Ֆրանսըզ ասկէրինին, իքի սէնէյէ գատար պիւթիւն պիւթիւն չէքիլէճէյի, վէ Ռթալեա տէվլէթինին, Ավսթրիա թէսալլուութունտան Օսմայը հըզզ իտէճէյի հավատիսաթտան տըր։

—Պու կիւնլէրտէ, Ռթալեա բայիթախթը օլան Թուրինօտա, Ֆլօրանս նամ մէմլէքէթին բայիթախթ օլաճաղը հավատիսի շուու պուլտուղունտան, էհալի թարաֆընտան, պիր գաչ տէֆա խայլիճէ գըլ ու գալ զուհուրա կէլմէյէ պաշլամըշ, վէ թէճէմմիւ իտէն գալապալըգլար ասկէր մարիֆէթիյլէ տաղըթտըրըլըպ, խայլիճէ քիշի տախի էօլմիւշ վէ եարալանմըշ տըր։

Պունտան անլաշըլմագտա տըր քի, Ռթալեա տէվլէթի, շիմտիքի հալ, Օսմայը քէնտույէ բայիթախթ իտէպիլմէք իւմիտինտէն սարֆը նաղար իթմիշ տիր։

Ռթալեանըն հիքմէթ մէճլիսի իսթիֆա իթմիշ տիր, վէ ժէնէրալ Լամարմօրա մարիֆէթիյլէ պիր եէնի մէճլիս թէշքիլ օլունաճագտըր։

Ռթալեանըն մալիյէճէ հալինին ֆէնալըղը, վէ Ռաբօլի էհալիսինին, Ռթալեա գըբալիյեէթինտէն հօշնուտսուզլուղու զըմնընտա, պաղը ղաղէթալարտա, պիր թագրմ շէյլէր եազըլմագտա իսէտե, պունլարըն քեաֆֆէսինին տիւշմէն լագըրտըլարը օլտուգլարը տախի, սայիր ղաղէթալարտա օգունմագտա, վէ էօյլէ օլմասընը, պաղը վուգուաթլար տախի թաստիգ իթմէքտե տիրլէր. նասըլ քի Կարիպալտինին Ռաբօլիյէ կիրմէսի կիւնիւնիւն տարեգարճը պու կիւնլէրտե բէք շէնլիքլի սուրէթտե իճրայա կէլմիշ տիր, վէ Ֆրանսայա կէլէն պիր գաչ մէմուրինին, Ռթալեա իչին իսթիգրազ նիյէթի լէ օլմասը եալանա չըգմըշ տըր։

—Ֆրանսա իմբէրաթօրու հազրէթլէրի, Ամիենտե աչըլան պիր նէվատիր խանէյէ (միւզէ), 50 գրթա էնվայի զիյգըյմէթ բէսիմլէր հէտիյեէ իթմիշ տիր։

—Պունտան 101 սէնէ էվվէլ պասըմըշ օլան պիր Ֆրանսըզ ղազէթասընտա, գուտուղ հայվանտան ըսրրըմըշ օլանլար հագգընտա շու աթիտէքի իլաճ օգունմուշտուր։

Շէյլէքի, իքի տիրհէմ գատար, վէ եախսա ատամընա կէօրե տահա ազ եախսա զիյատէ, մէշէ աղաճը չիւրիյիւնիւ ալըգ կիւզէլճէ էլէքտէն կէչիրտիքտէն, վէ տէօրթ թանէ եումուրթանընը տախի իչինտէքի թօխում տէնիլէն գրսմընը քեամիլէն չըգարըպ, պիր իյիճէ գարըշտըրտըգտան սօնրա, էն աղլեա ճինս ճէվիզ եազը իչինտէ բիչիրէրէք, գուտուղ հայվանտան ըսրրըմըշ օլան ատամա եախսա հայվանա եէտիրմէլի, վէ պատէհու թէրլէթմէլի։

Պու իլաճըն թէճրիւպէսի, հէր նէ գատար, գուտուղ օլանլար իչին թէճրիւպէ օլունմամըշ իսէտե, գուտուղա բասթ կէլէրէք եարալանանլարտան իքի պին քիշի վէ հայվանաթա եէտիրիլմիշ վէ ֆայիտէսի կէօրիւլմիւշ իմիշ։

—Փարիստէ 63 եաշընտա թիւճճար ուշաղընըն պիրիսի, պաշգա պիր կէնճ թիւճճար ուշաղըյլա տօսթ պուլունտուղու հալտէ, պիր կիւն մէրգում տէլիգանլըյա, մէզքիւր իսթիյար թարաֆընտան, իչինտէ պիր կիւն էվվէլ եազըլմըշ պիր վասիյեէթնամէ օլտուղու թագտիրտէ պիր մէքթուպ կէլիր։ Տէլի գանը վասիյեէթնամէյի օգույարագ, 28 պին ֆրանգլըգ պիր միրասըն քէնտիյէ գալաճաղըն կէօրտիւքտե, իսթիյարըն պաշընա պիր գաղա կէլմիշ տիր մէրագ վէ էնտիշէսիյլէ, կիտիպ քէյֆիյէթի զապիթէ խապեր վէրիր, վէ պէրապէրինտէ պիր զապթիյէ վէ պիրտէ հէքիմ ալարագ, մէրգումուն օտասընա գօշար։ Օտա գաբուսունու վուրուրլար աչան օլմազ, վէ պիր չիլինկիր կէթիրէրէք աչտըզլարընտա, մէրգումա բէնճէրե բերտեսինին գայթանըյլա ասըլմըշ վէ էօլմիւշ պուլուրլար։

Տէլիգանը ալեյհինտե սույի զանն օլունաճաղըն էվվէլինտէն տիշիւնտիւկիւնտէն, պիր վասիյեէթնամէ տախի թըրաբէզասը իւվէրինէ եազըպ պըրագմըշ օլտուղու, վէ էվլատը եէրինէ մէրգումու միրասսոր իթտիկի կէօրիւլիւր։

Մէրգումուն շու տէհշէթլու հարեքէթէ նէ իչին ճէսարէթ իթմիշ իտուկի անլաշըլամազ։

—Լիվրբուլ պազիրկեանլարընըն պիրիսինին թահրիրաթընա նազարէն, Ձինտէն վէ Հինտէն եիքլէնմիշ օլարագ, Լօնտրայա կէլմէք իւզրէ, տէնիզտէ 559,000 պալեա բամպուգ պուլունմագտա, վէ մահէլլի մէզպուրլարտա, բամպուգ չօգ իշթիպահը սաթըլմագտա իմիշ։

—Ինկիլթէրրա լիմանլարընտան հիչ պիրիսինտէ, կէրէք թամիր օլմագ, վէ կէրէք սաթըլմագ նիյէթիյլէ, վէ եախսա սայիր պիր սէպէպ իլէ, Ամերիգալըլարտան, իսթէր ֆէտերէլէրին օլսուն վէ իսթէր գօնֆէտերէլէրին օլսուն, հիչ պիր պէյլիք կէմիսինին գապուլ օլունմամասընա տայիր, գրալիչա հազրէթլէրի թարաֆընտան շէտիտէն թէնպիհլէր օլունմուշ տուր։

—Ավսթրիատա մէղհէպճէ թէասսիպ հալա էսէֆ իտէճէք սուրէթտե պուլունտուղունա իսպաթ, շու աթիտէքի վուգուաթ, ղաղէթալարտա օգունմագտա տըր։

Բաղօլ նամ գասապատա, ատէմին պիրիսինին, խայլի վագրթատան պէրու քիլիսէյէ կիթմէտիկի, բաբասը թարաֆընտան հիքմէթ թէշէքքի օլունտուգտա, խասսէթէն պիր մէմուր կէօնտէրիլէրէք, ճէպրի քիլիսէյէ կէօթիւրիւլմէսի, կիթմէտիկի հալտե, պիր իքի քիշի տահա ալընտըգտան սօնրա սիւրիւքլէնմէսի, վէ էօյլէլիքլէ տախի օլմատըզը հալտե, մէրգումա օն պէշ տէյէնէք վուրուլմասընա տայիր թալիմաթ վէրիլմիշ տիր։

—Ալիքթրիգա գուվվէթի հէր նէ գատար պազը իշլէրե եարամագտա իսէտե, տահա զիյատե մուհասսէնաթը կէօրիւլէճէկի իւմիտիյլէ, Ֆրանսա իմբէրաթօրու հազրէթլէրի թարաֆընտան, պունտան 12 սէնէ էվվէլ, շու իլմի իլերու կէօթիւրէն հագգընտա 50 պին ֆրանգ աթիյեէ օլունաճաղը վատ օլունմուշ օլուպ, վէ պիր գաչ սէնէտէն պէրու իսէ, Ռօմգօրֆ նամ պիր էհլի սանալ, շու գուվվէթ իւզերինէ բէք չօգ զինլեր եօրուպ վէ թէճրիւպէլէր իտէրէք, պիր չօգ ֆայիտելերի մուճիպ օլաճաղընը անլամըշ, վէ պու տէֆա, օլ պապտե գալէմ ալտըզը, օգունմայա շայան պիր լայիհայը, օլ խուսուսա տաքիր պուլունան գօմիսիօնա թագտիմիյլէտիքտե, շայանը թագտիր վէ թահսին պույրուլմասը իւզերինէ, մէպլաղը մէզպուր օն իքի սէնէլիք ֆայիզլիյէ պէրապէր մէրգումա իթմա օլունմուշ տուր։

Մէղքիւր լայիհատա օգունտուղունա նազարէն, էլէքթրիքա գուվվէթի մաքինալարընը իշլէմէսինէ տախի գուլլանըլապիլէճէկինտէն, վաբօր մաքինալարընա գուլլանըլըզը թագտիրտե, տէնիզ վէ գարա վաբօրլարընը, շիմտիքիտէն 20 տէֆա տահա չափուգ կիտէճէքլէր տիր, տիմէք տիր քի, Ամատօլուճա, պէյկիր իլէ 15 կիլոտե կիտիլէն պիր մահէլլէ, էն չօղու պիր սաաթտա կիտիլէպիլէճէք տիր։

Կէօրմէյիյիզ միքեաֆաթ քիշիյէ նէ՞հիսէրլէր կէօրտիւրիւր, վէ ազը ինսան տախի նէլէ՞ր պուլուր։

Լաքին պիզճէ պունլարընը քեաֆֆէսի միլլէթիմիզին իտարէճէտե թուբթուղու մէպտիյէ մուղայիր տիր, չիւնքի պատի հէվա իւչ միլիօն պիր էհալի իտարէ իտէպիլմէքտե տիր, եախսա էօյլէ ինանմագտա տըր...

—Ռէզայիր արապլարը պիր գաչ պտան պէրու Ֆրանսըզլարա գարշը իսեանէ գալգըշմըշլար օլուպ, իւզերլերինէ խայլիճէ ասկէր կիտերէք, տայիրէյի իթաաթա իտխալ իթմէք տէ օլտուգլարընտան, վէ շու գապիլէլերին իսէ, ասըլըզա ճիւրաթ իթմէլերինէ պաղը սէպէպլէր պուլունտուղունտան, պաղը Ֆրանսըզ ղաղէթալարը, շիմտիքի օրանըն ումումի իտարէսի քէնտույէ հավալէ գըլընան մարէշալ Մագմահօն հազրէթլերինէ, օլ պապտե բէք չօգ մալումաթ ու նասիհաթլար վերմէքտե տիրլեր։

Մուախիրէն Ֆրանսըզլար իլէ Արապլար պէյնինտե վուգուա կէլէն պիր գավղատա Արապլար եէնիլմիշլեր, վէ պէշ եիւզ գատար էօլու, վէ տէօրթ եիւզ չատը ֆամիլեա էսիր պըրագարագ գաչըշմիշլար տըր։

—Ամերիգա ճիւմհուրու շիմալիսի (ֆէտերէ թարաֆընտան, 951 միլիօն իրեալըգ պիր իսթիգրազ օլունմասընա գարար վերիլմիշ տիր, վէ շու մէպլաղ իսէ երկիրմի իքի պին սէքիզ եիւզ երկիրմի միլիօն գատար ղուրուշ տիմէք օլաճաղը, վէ տէվլէթի Ալիյէնին հէման օթուզ սէնէլիք վարիտաթընա միսավի սայըլաճաղը Ռէրիտէտե օգունմագտա տըր։

—Ավսթրիա իմբէրաթօրու հազրէթլերինին, Ռաճարըլըլարըն հիւանի թէվէճճիհիւնիւ գազանմագ, վէ Ալմանեալըլար ալեյհինտե տերքեար օլան ատավէթլէրինի մահվ իթմէք նիյէթիյլէ, Ռաճարիսթան մագարրը հիքիմէթի օլան Ռէշթա շէհրինէ պիր սեյեահաթ իտէճէկի հավատիսաթտան տըր, չիւնքի եէտի սէնէ մուգատտեմ պիր տէֆա կիթմիշ իսէտե, օնտան պէրու կիթմէմիշ տիր։

—Իսբանեատա ֆագրը ասկէրին պիրիսի պիր քիլիսէյէ կիրէրէք, ազիզ սուրէթլէրինտէն պիրիսինին էօնիւնտե կիտիպ ֆագրը հալինէ մէրհամէթ օլունմասընա տայիր բէճալար իտէր վէ փարա իսթէր իսէտե, հիչ պիր ճէվապ ալամատըզըն կէօրտիւքտե, մէզքիւր սուրէթին էօնիւնտե գուլունան պիր ալթուն գանճանակը ալարագ գաբուտան տիշարը չըգար իքէն եագայը էլէ վերիր, վէ զապիթին գարշըսընա չըգարըլըրգտա, "Հա՜շա, պէն խըրսըզ տէյիլիմ, իլլա խրիսթիյանըմ, իմանըմըն իգթիզասընճա կէլտիմ մէզպուր ազիզտէն բէճա իթտիմ փարա իսթէտիմ, վէ օ տախի, շունճա սէնէտէն պէրու ասկէրլիքտե կէզմիշ օլուպ, վէ օլուգ չօճուղումուն սէֆիլ ու պի քէս գալմըշ օլմասընա մէրհամէթէն, "շիմտիքի հալ փարամ եօգ տուր, լաքին ալ շու գանճանակը կէօթիւր սաթտա, տէրտինէ տէրման իյլէ, վէ եինէ իլէրուսի իչին Ալլահ քէրիմ տիր" տէտի, վէ պէնտե ալտրմ, վա՞ր մը տըր պունտա պիր գապահաթըմ, սիզին իթիգատընըզտա պէյլէ տէյի՞լ մի տիր, պէն ալիզտէն իսթէտիմ, ազիզտե պանա վերտի, մէկերչի սիզ օլսա իտինիզ ալմա՞զ մը իտինիզ" տէր, վէ զապիթ պունլարը իշիթտիքտե, պու "իշտե քէրամէթ լագըրտըսը վարտըր տէյէրէք, մէրգումու ռուհպան մէճլիսինէ կէօնտէրիր. Մէրգում օրատա տախի այնի ճէվապլարը վէրտիկինտէն, ռուհպան կիւրուհի տախի ճէվապընտա, "վագտա կէօրտիւկիւն քէրամէթ սահիհտիր, լաքին, ազիզէր եալընըզ ալմայը պիլիրլեր, վիրմէյի ալա պիլմէզլեր, պըրագը վէր սէն շու գանճանակը եէրինէտե կի՛թ" տէրլեր. ասկէր էօյլէ լաֆ իլէ ալտրզընը կէրի վերիր մագուլէտէն օլմատըզընտան, "Լե՞ տիմէք տիր պու, մէզպուր ազիզին քէրամէթ ու միճիզլէրինի հէր կիւն վէ հէր սաաթ խալգա վազ վէ իլան իտէն սիզ տէյի՞լ միսինիզ, շիմտի պէնիմ հագգըմտա զուհուրա կէլէնի նի՞չին ինքեար իթմէքտե, վէ իման կէթիրմէքտէսինիզ, մէկերչի սիզին պու հարէքէթինիզ մէզհէպ գարշը տէյի՞լ մի տիր, Ալլահտան գօրգմա՞զմըսընըզ," տէտիկինտէն, վէ պունլարա էմնալ պիր չօգ քէլիմաթտա պուլունտուղունտան, կիթտիքճէ իշ թէվաթուր պուլուրտա, հէրքէսին զինի պուլանը, վէ ազիզ սուրէթինին միճիզէ վէ քէրամէթճէ իթիպարընա սէքթէ կէլիր գօրգուսույա, բաբասընը քէյֆիյէթի գաբաթմայը ագըլըլըգ սայարագ, մէրգումուն եագասընը պըրագմայա մէճպուր օլուրլար։

—Մէքսիգա իմբէրաթօրու հազրէթլերինին, քէնտի մէմալիքինի կէզմէյէ չըգարը, վէ Ֆրանսըզ ասկէրինին ավտէթէ հազրլանտըզը, վէ Մէքսիգա լիմանլարը ապլօգասընընն գալտըրըլտըզը հավատիսաթտէն տիր։

Մեգսիգա իչին, Ամսթրիատա հէրնէ գատար 6 պին նէֆէր կէօնիւլլիւ ասկէր եաղըլմայա պաշլանմըշ իսէտէ, շիմտիյէ գատար անճագ իբի պին քիշի եաղըլտըղընտան, շու սայրնըն տօլտուրուլմասընա իւմիտ օլունամամագտա տըր։

—Իրուսեալընըն պիրիսի, պիր տէֆատա ոէշ գուրշուն ամթար պիր նէվի Թիւֆէնք իճատ իտէրէք, հարպիյէ նաղըրընա թագտիմ իթմիշ տիր. մէրգում պիր նէվի գաբսիւլ տախի իհտաս իթմիշ քի, սէքիզ կիւն սույուն իչինտէ գալմըշ օլա տախի պիր շէյ օլմաղ իմիշ։

—Տօսթումուզուն պիրիսի թարաֆընտան թարաֆըմզա իրսալէ հիմմէթ օլունան շու ամթիտէքի Ամերիգաճա եէնի մալիւմաթլարը, մէնունէն նէշը ու պէյան իտէրիզ։

Նոր Եօրքէն (ատ քաղաքը Ամերիկայի մէջ մեծ նաւահանգիստ մըն է) Պարոն Արմենակ Աստուածատուրեան սեպ՝ 12 Թուականով հայրենիք ուղղած մէկ նամակին մէջ քանի մը ազգային և այլ լուրեր կուտայ, որ կրնայ շահաւէտ ըլլալ ձեր ընթերցողաց։

"Թէոսոդոցի Պ. Խաչատուր Կարապետեան, որ 7—8 տարի է՝ ի վեր է աս երկրիս մէջ մաքենագործութեան կը պարապէր, քանի մը շաբաթներ կայ որ Միացեալ Նահանգաց Նաւատորմիղի Ֆառայութեանը մէջ ընդունուեցաւ երրորդ կարգի մաքենագործի ատտիճանով։

"Ամուս 7ին Զմիւռնացի Պ. Յովհաննէս Մանուկեան, որ վաճառականութեան գործով զբաղած էր, քաղաքէս մեկնեցաւ Կլասկօ— (Սկոտիայ) երթալու, ուրկէց ալ կարծեմ Փարիզ պիտի անցնի։

"Քաղաքնիս գտնուած Ցաճկական հիւպատոսը մեռաւ։ Այս անձը բուն Ամերիկացի մըն էր, որ ոչ օտար լեզու գիտէր և ոչ ալ ամսական կընդունէր. թէպէտև շիտակն ալ ըսելով իբրև հիւպատոս ինչ և է գործ մը ըրած չուներ. ասոր յաջորդելու անձին գալով հոս գտնուող տաճկատանցիք քանի մը պատճառներով աւելի ընտրելի սեպեցին Ցաճկատան ծնած և մեծցած անձ մը ըլլալը, և որոշելով պատուաւոր ազգային մը, որ ընտանիւք տարիներով հոս կը բնակի, խնդրանաց գիր մը պատրաստեցին ուղղեալ առ բարձրապատիւ վեզիրն՝ ի Կ. Պոլիս և որ յիշեալ Պ. Յովհաննէս Մանուկեան իր հետը կը տանի։ Այս օրերս Փանչիսթրէն (Անգլիոյ մէկ քաղաքն է) Հայ մը եկաւ արհեստ սորվելու մնօք, բայց տկարութեան պատճառով ստիպուեցաւ ետ դառնալու։

"Միսիօնարաց հրատարակած ամսաթերթին մէջ Պոլսոյ Փեշտիմալճեանց ընտանիքէն Պրեսկեղայ Կարապետեան անուն օրիորդին մահուանը ախուր պատմութիւնը կարդացած ենք։

"Նախագահին պաշտօնի ժամանակը լրանալու մօտ ըլլալով (ասոնք չորս տարին անգամ մը իրենց նախագահը կը փոխեն) հիմակուանէ ակսեցին ասդին անդին ընտրութեան զբաղիլ։ Ցարբեր գաղափարներ կը լսղայ հասարակութեան մէջ. ոմանք կըսեն թէ հիմակուան Նախագահ Պ. Լինքօլնը նորէն ընտրուելով չորս տարի ալ նոյն պաշտօնը պիտի վարէ և պատերազմն ալ շարունակուի պիտի, որ նորէն գործերը աւելի գէշ պիտի դարնէ. քանի որ ուրիշներ ալ կան որ կը կարծեն թէ սուրիշ մը պիտի ընտրուի և որ նոյն անձը խաղաղութեան բարեկամ ըլլալով հաշտութիւն պիտի ըլլայ և բաները կարգի պիտի մտնան. ինչ որ է դեռ բանները մութի մէջ են։ Ստակին գինը օրըստօրէ իջնալու վրայ է. տալեռը 275 «էնդէն 237ի իջաւ և ալ աւելի իջնալուն յոյս կայ. ստակներուն ա՛ ի՛ջնալը, ըստ ոմանց, խաղաղութեան համար մտածուած եղած ջանքերուն հետևութիւնն է, բայց ըստ ինձ Հիւսիսայնոց (կառավարութեան) բանակներուն քանի մը տեղ ձեռք բերած յաղթութիւններն է պատճառը։"

—Իրուսիա տէվլէթի մագարրը հիւքիւմէթի օլան Պէրլին իլէ, Խսվիչէրէ մագարրը հիւքիւմէթի պուլունան Ռէնօվա շէհրլէրի էհալիսի էքսէրիսինին Իրօթէսթան օլմասը հասէպիյլէ, վէ էմրի թէասսիւպ էսէրինտէն օլարագ, շիմտիյէ գատար Պաթօլիք եպիսկոպոսու կէօնտէրիլէմիշ իսէտէ, պու տէֆա Իսբա Հազրէթլէրի թարաֆընտան ղուհուրա կէլէն թէքլիֆին, տէվլէթէյն թարաֆընտան գապուլ օլունմասը իւզէրինէ, պիրէր եպիսկոպոս կէօնտէրիլէճէկի հավատիսաթտան աբը։

—Լէհիստան վուգուաթընտա, քիլիսէլէրէ վէ մանասթըրլարա, վէ խուսուսիյլէ Պաթօլիք բաբասլարընա, Իուսիալըլար թարաֆընտան բէք չօգ հագարէթ օլունտուղու մալիւմ տուր։ Օլ էնատէ գըրգ գատար քիլիսէ խարապ իտիլմիշ օլտուղունտան, բաբասլարը Իօմայա իլթիճա իթմէյէ մէճպուր օլմուշլար տըր։

—Ֆրանսըզ ղազէթալարը, թէաթրօտա օյնայան մէշհուր ատէմլէրին գաղանտրգլարը բարանըն քէսրէթինի անլաթտըրմագ նիյէթիյլէ, շու միսալլէրի իպրաղ իթմէքտէ տիրլէր։

Օրէրատա պէսթէ օգույան Լօտան այտա 12 պին ֆրանգ ալմագտա օլուպ, թէաթրօճու թարաֆընտան, մուգավէլէլերի իճրա օլունմատը՝ Հալտէ տախի, 200 պին ֆրանգ թաղմինամ ալաճագտը։ Լամալապրան Լօնտրատա պիր թէաթրօտա կիճէտէ 3750 ֆրանգ ալը իմիշ. Լա Կրիզի Ամերիգատա պիր ճէմիյէթ մահէլլինտէ, պէսթէ օգումագ իչին, 10 պին ֆրանգ ալը իմիշ։ Ամթամ մէրգումէ Լօնտրատա պիր կիճէտէ 60 պին ֆրանգ ալմըշ տըր։ Լապլաշ իբի կիճէ պէսթէ օգումագ իչին 3750 ֆրանգ ալմըշ տըր։ Մէրգում պիր տէֆա Ինլիզէզ գրալիչասը հաղրէթլէրինէ պիր տէրսի պին ֆրանգա վէրմիշ տիր։ Մատմազէլ Թակլիսենինին իբինճի իգպալինէ, Սէն—Ռէթէրսպուրկտա 204 պին ֆրանգ հասըլ օլմուշ տուր։ Ամպուրկտա մէրգումէ, կիճէտէ 3750 ֆրանգ ալմըշ տըր։ Իականինի պիր տէրսի իբի պին ֆրանգա վէրիր իմիշ։ Իւմմէլին վէֆաթընտա 375 պին ֆրանգ փարասը, պիւթիւն Եվրոպա հիւքմարլարը թարաֆընտան ալմըշ օլտուղու կիրան պէհա բիշքէշլէրի, եանի 26 գրթա էլմաս եիւզիւքլէրի, 34 գրթա գութուլարը, վէ 114 գրթա սաաթլարը չըգմըշտըր։

—Ամերիգանըն Ռէրու նամ ճիւմհուրիյէթիյլէ, Իսբանեա տէվլէթի պէյնինտէ տէրքեար օլան գըլ ու գալ կիթտիքճէ քէսպի ազամէթ իթմէքտէ օլուպ, էհալի վէ ղազէթալար թարաֆընտան իսէ, Իսբանեալըլարա գարշը կէվշէք մուամէլէտէ պուլունույօր տէյի, վիւքէլա ալէյհինտէ թէշէքքիլէր ղուհուրա կէլմէքտէ օլտուղունտան, վիւքէլա խթիֆա իթմիշ, վէ եէրինէ եէնիսի ինթիխապ օլունմուշ տուր։

—Իսբանեա վիւքէլասը տախի իսթիֆա իթմիշ տիր։

—Ամերիգա հավատիսլէրի, ֆէտէրէլէր հագգընտա խայրը սուրէթտէ տիրլէր։ Ֆէտէրէլէր ժէնէրալը օլան Կրանթ,գօնֆէտէրէրէրին անպարլարը կիպի պուլունան Ռէթրոսպուրկ եօլունուն տէմիր եօլարընը զապթ իթմէքտէ տիր։

Պու արատա, եանի գօնֆէտէլէրին պիւթիւն պիւթիւն եէնիլէրէք պարըշ օլմասը միւլահազասըյլա, բամպուղուն ֆիյաթտան տիւշէճէյի միճէրրէտ տիր, լաքին պիզճէ պարըշըգ տահա բէք եագընն տէյիլ տիր։

—Լը Ֆար տրլա Լօար նամ ղազէթատա, շու ղարայիպ նէվինտէն վուգուաթ օգունմագտա տըր։

Ֆրանսանըն Սօմիւր նամ շէհրինտէ, ատէմին պիրիսինին խանէսինէ, եէվմիյէ պին քիշի գատար գօշուշմագտա օլտուղու կէօրիւլմէկին, զապթիյէ թարաֆընտան թապիթիյլէ մէրագ օլունուր, վէ թէֆթիշ օլունտուգտա, մէզքիւր խանէտէ պիր թավուգ պուլունարագ, քէրամէթլի եումուրթալար տօղուրտուղու անլաշըլըր, վէ գալապալըգ տաղըթըլտըգտան սոնրա թավուղուն քէօմէսի եագընընա տախի պիր զապթիյէ պէքճի գօնուլուր։ Ամրատան պիր գաչ սաաթ կէչտիքտէ կիտիպ պէքճի թավուղուն կէօթիւնիւ եօգլար, վէ, միճիւզէ՞, քէրամէ՞թ, հիքմէ՞թ, տէյի պաղըրարագ, իւզէրինտէ, էվվէլ բիլէր կիպի Լաթինճէ եազըլար, վէ տիւնեա, կիւնէշ, վէ խաչ բէսիմլէրի օլմայուպ, իլա պու տէֆա եազը վէ տուալարը ֆրանսըզճա օլուպ, վէ գապարթըլը գալէմ իլէ, Ռիստոս վէ Մարիամ Մագդաղենացի բէսիմլէրի պուլունտուղու հալտէ պիր կիւզէլ եումուրթա կէթիրիր, հէր քէս շաշար, ֆէգաթ հիւքիւմէթ շու հօգգապազլըղընէ էսարրընա վագրի օլմագ նիյէթիյլէ, օլ պէքճիյէ տախի էմնիյէթ իթմէտիկինտէն, թավուղու վէ եումուրթալարը ճէլպ իլէ, քէնտի նէղարէթի թահթընտա օլարագ եումուրթլամասընա տիդգաթ իտէր, վէ պիրտէ պագարլար, զէվալը թավուգ, ինսանլար գատար հիւնէրլի օլմատըղընտան, ատէթա եումուրթատան պաշգա տիւրլիւ եումուրթա տօղուրամայօր։

Լշհասըլ շու մէ-ճիզէլէ եումուրինանը էսրարը անլաշըլըր, վէ հէր իսթէյէն ատէմ, պիր գաչ տագըգա իչինտէ էօյլէ պիրէր հիքմէթլի եումուրթա տօղուրմայա պաշլար. շէօյլէ քի, պալ մումու իլէ, պիր եումուրթանըն իւզէրինէ, արզու օլունան եազը վէ բէսիմ եազըլտըգտան սոնրա, ասէ՞ բէրօ-էլբէրէ Նամ էճզանըն իչինէ գօնուլմասը, վէ եազընըզ 2 տագըգա գատար տուրտուրուլմասը լազըմ կէլմէքտէ տիր։

Պիզ պունուն թէճրիւպէսինի եաբտրգ վէ կէօրտիւք, լաքին պաշգա եաբմագ արզու իտէնլէրէ խապէր վէրիրիզ քի, մէզքիւր էճզատան զիյատէ սագընսընլար, էլլէրինէ վէ պաշգա պիր եանընճը շէյէ ասլա թօգունտուրմասընլար իլա մաշա գուլլանսընլար, զիրա անինտէ քէզապտան բէք չօգ զիյատէ եագար գավուրուր։ Ամ էզյթին եաղընա պէնզեր սարրճա պիր սու օլտուղունտան, չօճուգ վէ թէճրիւպէ սահիպի օլմայան ատէմ էլինէ կէչէճէք պիր եէրէ գօյմասընլար։

Թէհի եէրտէ միլլէթիմիզտէ պուլունան պաթըլլար իչին թէաճճիւպ էթմէյէլիմ, զիրա Լվրօպա կիպի եէրտէ ասախ, պիզիմքիլէրտէն զիյատէ պաթըլլար պուլունտուղու հէր կիւն կէօրիւլմէքտէտիր։

Պապա էհալիյի ալտաթմագ իչին, շէյթան ատէմլէր, տայիմա պէօյլէ հիւնէրլի շէյլէրի, պիրէր միճիզէ տէյի եութտուրմագտա օլտուգլարընտան, հէր քէս էօյլէ պիր ագը իրմէտիկի հիքմէթի կէօրտիւկիւնտէ, իսթէր իսէ իճրա իտէն, վագթին էն միհթէրեմ ատէմի օլսուն, էօյլէ պիրտէն պիրէ իանանմայըպ, իլա պիր ալիմ ատէմ նագլ ու իֆատէ իլէ, ըէյ ու իթիգատլարընը սիւալ իթմէլիտիրլէր. եօխսա իշթէ պէօյլէ պէշ փարալըգ պիր եումուրթա իլէ տախի, պինլէրճէ ատէմի ալտաթարագ, փարալարընը չէքիճի հիյլէպազլարա բասթ կէլէճէքլէրի իյհթիմալտէն պայիտ տէյիլտիր։

— Ամերիգա տէմիր եօլարընտան պիրիսինտէ պիր պիյիւք գասըրղա գօբարագ, իչինտէ 30 քիշի պուլունան իբի արապայը սիւրիւքլէյիպ կէօթիւրմիւշ, վէ եօլճուլարընը քեաֆիֆէսի եարալանմըշլար իսէտէ, ասլա էօյլէն օլմամշտըր։ Պունա էմալ տահա նիչէ խասարաթլար իթտիկի կէօրիւլմիւշտիւր։

—Լինվալիտ Իուս նամ Իուսիա ղազէթասընըն եաղտրըղընա կէօրէ, Պաղան թարաֆընտա բէք չօգ եանկընլար օլմագտա իմիշ։ Մէզքիւր ղազէթա, Ռէթրոսպուրկ էհալիսինին օլ պապտէ հիմմէթ ու իանէսինի տավէթ իթտիքտէն պաշգա, մութլագա պու եանկընլարըն կիպլի պիր սէպէպի օլմալըտըր գըյասըյլա, հիքիւմէթին տիգգաթընը տախի տավէթ իթմէքտէ տիր։

—Ինկիլիզ էհալիսինին վէ ղազէթալարընըն, պու կիւնլէրտէ իբի պիյիւք մէշղուլիյէթի վար տըր, պիրինճիսի Միւլէր նամ գաթիլին մուհաքէմէսի, վէ իբինճիսի տախի Ամերիգա ճիւմհուրու բէյիսինին ինթիխապը գուրասը։

Թապիաթիյլէ հէմ գօնֆէտէրէ թարաֆընը չէքէն վար տըր, վէ հէմտէ ֆէտէրէ թարաֆընը։

Ղազէթալարընըն հէման քեաֆիֆէսի գօնֆէտէրէլէրին թարաֆընը թուրթուկ, ֆէգաթ էֆքեարը սերպէսթիյէլերիյլէ մէշհուր օլան Տէյլի Նիուզ իլէ Սթար նաման ղազէթալար, քեամիլէն ֆէտէրէլէր ղայրէթինի չէքմէքտէտիրլէր։

Կէրէք Ինկիլթէրրատա, վէ կէրէք Ամերիգատա, կիթտիքճէ շիմտիքի բէյիսէ հագգ վէրէն չօղալմագտա օլտուղունտան, եէնիտէն ինթիխապ օլունաճաղը իհթիմալի եէհմիյէթ քէսպ իթմէքտէ տիր։

—Պու կիւնլէրտէ ֆրանսատա Յադ Լաթուր իսմինտէ պիր գաթիլ գաթլ օլունմուշ տուր։ Պու ատէմին, պէյնունու սաթըրընա գօյունճա գատար վուգուա կէլէն հալէրի բէք ղարայիպ սուրէթտէ օլուպ, վէ բէք չօգ իսէ տէ, պիզ եաբընըզ պիր գաչընը գրսսաճա պէյան իտէլիմ։

Մէրգում, սօն տագըգասընա գատար, ճէլլատլարընտան պաշգասընա հիչ պիր իյի մուամէլէ կէօսթէրմէյիպ, հէր քէսէ, քիւֆիւր, սիթէմ վէ հագարէթլէր իթմիշ, վէ պէրապէրինէ կիտէն զապթիյէլէրէ տէօնէրէք, "Հայտէյինիզ պագալըմ, ճէլլատ քէօբէքլէրի, ավճը քէօբէյի կիպի, պէնի ադանընզա թէսլիմ իտինիզ։ Պէն էօլէյիմտէ, սիզտէ պիրէր բարչա էթիմտէն եէյինիզ։ Լյէր պէն ճէհէնէմ կիթսէմ տախի վազիֆէմ տէյիլ, քիմտէն գօրգաճաղըմ, շէյթանլարտա՞ն մը, գա՛հ, գա՛հ, գա՛հ, օնլա՞ր պէնտէն գօրսունլար, պէն օնլարտան կէրի՞մ գալը պիր ատէմիմ," տէմիշ տիր։

Յադ—Լաթուր քէնտու իւզէրինէ պիր չօգ պէսթէլէր եաբմըշ օլտուղունտան, թա պաշը պէյնունտան ուչանա գատար չաղըրմըշ, վէ ասլա ֆիւթուր կէթիրմէմիշ տիր։

Մէրգումուն իբի նէֆէր գըշ գարընտաշը պուլունմաղին, պիր արալըգ անլէրին բէճասընա տայանամայարագ, մահպէստէ պիր բարասը եանընա գապուլ իթմիշ իսէտէ, սօնրատան նէֆրէթ կէթիրէրէք, հէր գաչ տէֆա մէզհէպճէ այնինի իճրա իթտիրմէք իւզրէ եանընա բաբաս կիթմէք իսթէմիշ իսէ, գօվմուշ, վէ պիր քրիթապ իսթէմսինէ մէպնի, կիտիպ պիր քրիստոնէական կէթիրտիքլէրինտէն, "պէնի պիր պուտալա՞մը զանն իտիյօրսունուզ քի պէօյլէ պիր քրիթապ կէթիրտինիզ" տէյէրէք գալտրըմըշ աթմըշտըր։

—Թուրինօտաքի ույղունսուզլուգտա էօլէնլէրին վէ եարալանանլարըն սայրսը 64 գատար օլմուշ իսէտէ, շիմտի ասայիշի հալ հիւքմ իթմէքտէ իմիշ։

Ամիւքէլատան պաղըլարը թայեին օլունմուշլար իսէտէ, տահա թէքմիլ օլմամըշ տըր։

ԻԼԸՆ

Բէք չօգ թէճրիւպէլէր իլէ, պու եագընվագրթլարտա, գընագընա շարապընըն գուվվէթ վէրիճիլիք խասսէսի, ղիյատէսիյլէ թաստիգ օլունմուշ տուր։ Հէօյլէ քի, մէզքիւր շարապըն իսթիմալիյլէ, միտէ քէսպի գուվվէթ իտիպ, վէ հարէրէթի զինտէկեանի, հաղմէ տայիր օլան ազալարտան, սայիր ազալարա տախի եայըլաճաղընտան, նապզլար զիյատէ ամթրգտան պաշգա, կէրէք խասսէյի հիսսիյէ, վէ կէրէք խասսէյի զինիյէ ույանարագ, քէսպի գուվվէյի ալիմէ իտէճէքլէրի, վէ գանըն թէրքիպինէ եարտրմ իյլէյճէքլէրի, վէ սինիրճէ տէրքեար օլան շիտէթի հարաքեաթըն տէֆիյլէ, եէնիտէն սինիրլէր իլէ սայիր ազալար պէյնինտէ լազըմ կէլէն հիւանի իմթիզաճ հասըլ օլաճաղը միճէրրէպ տիր. վէ իշթէ շարապը մէզքիւրուն գուվվէթ վէրիճի խասսէսի, սայիր շարապլարըն խասսէսինտէն մէզքիւր մուհասսէնաթլար իլէ ֆարգ օլունմագտա տըր։ Լաքին պու ճիւմլէ իլէ, մէզքիւր խասսէլէրին պէր քէմալ պուլունմասը իսէ, թէրթիպաթընճա իճապ իտէն պաղը խուսուսլարա միհթաճ պուլունմագտա աբը։

Գընագընա էօյլէ սատէճէ շարապ իլէ գարըշտրրլըղը հալտէ, իբիսի տախի պաշգա պիր հալ քէսպ իտիպ, վէ մէյտանտէ պիր նէվի թօրթու հասըլ օլուր, վէ մէզքիւր թօրթունուն իսէ, կէրէք գընագընանը, վէ կէրէք շարապը թէէսսիր իտիճի ճիւզլէրինտէն միւրէթթէպ պուլունտուղու, թէճրիւպէլէր իլէ անլաշըլմըշ տըր, վէ օլ հալտէ, շարապը թէրքիպաթընտա թէպէտտիւլաթ հուսուլէ կէլէճէկի շէօյլէ տուրսուն, հաթթա գընագընանը տախի թըպճա միւֆիտ սայըլան ճիզլէրինին գըսմը քէպիրինին զայ օլաճաղը տախի հագգաթը հալտէն տիր։

Պու ֆէնալըղընը էօնիւ ալընմագ նիյէթիյլէ, իչինէ իսբերթօ գարըշտրմագ, վագատ ատէթ հիւքմունէ կէշմիշ տիր, հալ պու քի, թէրքիպաթը մէզպուրէնին նօգսանիյէթի շէօյլէ տուրսուն, օլ եօլտա պիր մախլուքթուն, զայիֆ միտէլէրէ ֆայիտէսի օլմատըգտան պաշգա, զարարը տախի վար իտուկի պէտիհի տիր։

Ամթրգ պուրաճըգտա, շու թէպէտտիւլաթընն էսպապը իւզէրինէ պահս իթմէքլիյի պիհուտէ պիր շէյ ատտ իթտիկիմիզտէն, չիւնքի իրմի քիմեայէ տայիր պիր մէսէլէ տիր, անճագ, շարապը մէզպուրուն ճինսինճէ տէրքեար օլան լաթիֆլիյինին, շու ամթիտէքի պիր գաչ ալեամէթլէրտէն անլաշըլապիլէճէկին իսթաթը իլէ իգթիֆա իտէրիզ։

Գընագընա շարապը, պէյազանմըշ, քէսիլմիշ, եախստ էքշիմիշ օլմայուպ, իլա գըրմըզը շարապ իլէ եաբըլմըշ օլմալը տըր. չիւնքի, իրմի թըպպ նէզտինտէ, գըրմըզը շարապ, գուվվէթ ճիհէթիյլէ, սայիր շարապլարա միւրաճճահ թուսթուլմագտա տըր։ Լաքին իչէճէք ատէմ քէնտույէ չէլիք այմագ ույմայան պիր իլլէթէ միւպթէլա օլմամալը տըր։ Պիր նէվի հօշճա ածըլըզը օլուպ, վէ իչտիքտէն սօնրա, տիմաղա պիր նէվի ֆէնա լէքշիլիք վէ ածըլըգ վիրմէմէլի տիր։

Գընագընա շարապընճա պունըար ալեամէթի զահիրէլէր օլտուղունտան, ալեամէթի մէզպուրէլէր իլէ, թէրթիպաթընն իյիլիյի աղ չօգ ֆարգ ու ֆէհմ օլունապիլիր։ Լաքին, պու ճիւմլէ իլէ, կէրէք շարապն վէ կէրէք գընագընանը ճինսինճէ, էօյլէ թագլնճիլիքլէրտէ վարտըր քի, թագլնտ օլտուղուն ֆարգ իթմէք, էրպապ օլմայանլար իչին միւշքիլ տիր։

Լշթէ պու միւթալաալարա մէպնի, միլլէթիմիզտէն օլուպ, վէ սանաթընճա մէհարէթի տէրքեար օլան Մարգար էֆէնտի Պէյիքճեան, շարապը մէզպուրուն թէրքիպաթը խուսուսունտա, միգտարի քիֆայէ քէսպի շէօհրէթ իթմիշ, վէ Իսթանպօլտա պուլունան աթրպպայը հալիգա վէ էհալի նէզտինտէ էմնիյէթի լազըմ գաղանմըշ օլմասընա իսթինատէն, քէնտի թէրթիպ քէրտէսի օլան գընագընա շարապընն, Պաղչէ գարուսունտա, 14 նիւմէրօլու էճզաճը տիւքեանընտա սաթըլմագտէ օլտուղուն ճիւմլէյէ իլան ու պէյան իտէր։

Ֆրանսըզ շարապլարընտան, Ռընթի—Պօրտօ թապիր օլունան շարապ իլէ թէրթիպ օլունմուշ օլանըն շիշէսինին ֆիյաթը 15 ղուրուշ օլուպ, վէ պաշգա ճինս շարապլարտան միւրէթթէպ օլանլար տախի վար իսէլէրտէ, անլէրին ֆիյաթլարը շարապլարընն ճինսինէ նիսպէթլէ պուլունմագտա տըր։

ԻՍԹԱՆՊՕԼՍԸ
Յ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ ԹԱՊԽԱՆՍԻՆՏԻ